

به نام خدا

طرح مقدماتی

تولید و انتشار دانشنامه برنامه درسی

پیشنهاد دهنده: کمیسیون نشر علمی انجمن مطالعات برنامه درسی

۱. مقدمه

تولید دانشنامه برنامه درسی یکی از نیازهای اساسی جامعه امروز ایران محسوب می شود زیرا دامنه گسترده موضوعات این حوزه در سطح نظری و نیازمندی فراوان دست اندر کاران آموزش و پرورش سطوح مختلف (ابتدایی، متوسطه، عالی) و انواع متفاوت (رسمی و غیررسمی) به استفاده از این دانش در سطح عملی، شرایطی را پدید آورده است که سازماندهی دانش مقبول برنامه درسی می تواند به پیشرفت در عرصه نظریه پردازی، و بهسازی و اعتلا در عرصه عمل تربیتی کمک فراوان نماید. هم چنین، طی سال های گذشته، گروهی از علاقمندان به مباحث تربیتی تمرکز خود را در تحصیل و تحقیق بر این حوزه نهاده اند و جمعیتی از دانش آموختگان رشته برنامه درسی را پدید آورده اند که نوعی اتحاد در میان آنان بر محور انجمن مطالعات برنامه درسی پدید آمده است، که فرصت مناسبی برای انجام فعالیت های گروهی محسوب می شود.

از جمله رسالت های انجمن مطالعات برنامه درسی نیز آن است که با سازماندهی نیروهای کاردان و توانا به انتقال، نقد و تولید دانش مربوط به برنامه درسی اقدام کند. بنابراین، در شرایط کنونی که دانشگاه های متعدد به تربیت کارشناسان ارشد و متخصصان برنامه درسی اقدام می کنند و علاوه بر فعالیت های غیرمتمرکز برنامه ریزی درسی در عرصه آموزش عالی، نوعی تلاش برای چند تالیفی و واگذاری اختیار برنامه ریزی درسی در عرصه آموزش و پرورش نیز دیده می شود و فعالیت های برنامه ریزی درسی در بخش غیررسمی نیز رونق یافته، لازم است تولید دانشنامه برنامه درسی در دستور کار قرار گیرد.

۲. اهداف

- سازماندهی دانش مقبول در حوزه مطالعات برنامه درسی.
- انتقال دانش به روز در حوزه مطالعات برنامه درسی.
- ایجاد فرصت برای تولید دانش نو در حوزه مطالعات برنامه درسی.

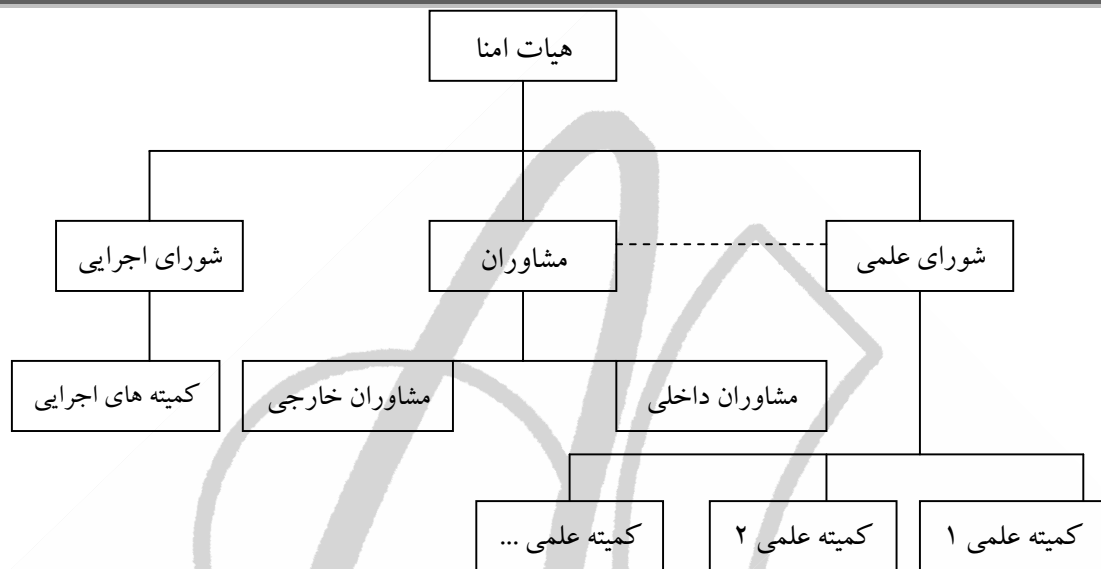
- فراهم کردن دسترسی دست اندر کاران تعلیم و تربیت به یک منبع جامع در حوزه مطالعات برنامه درسی.
- کمک به شکل گیری فعالیت های جمعی در تولید آثار علمی در حوزه مطالعات برنامه درسی.
- تاسیس یک نهاد علمی تولید دانش بومی و سازماندهی فعالیت های آن.

۳. اصول

- ۱- تولید دانشنامه برنامه درسی با تاسیس یک بنیاد یا مرکز پژوهشی دارای مجوز از وزارت علوم و تحقیقات و فناوری دنبال می شود.
- ۲- نهاد تولید کننده دانشنامه برنامه درسی به صورت یک نهاد علمی مستقل غیردولتی و خودکفا عمل خواهد کرد.
- ۳- جلب کمک های مالی و مادی خیرین و استفاده از موقوفات بعنوان یکی از راه های اساسی تامین مالی دنبال خواهد شد، اما سایر حمایت کننده های دولتی و غیر دولتی نیز مورد نظر خواهند بود.
- ۴- در تولید دانشنامه برنامه درسی، هویت ایرانی - اسلامی آن مورد نظر خواهد بود.
- ۵- در تولید دانشنامه برنامه درسی از مشارکت همه متخصصان ایرانی و غیرایرانی واجد صلاحیت در ایران و سراسر جهان استفاده خواهد شد.
- ۶- زبان دانشنامه فارسی خواهد بود.
- ۷- در تدوین دانشنامه از مشاوران خارجی استفاده خواهد شد.

۴. مدیریت و راهبری

تدوین دانشنامه یک کار جمعی محسوب می شود که جمع کثیری از متخصصان علاقمند در آن مشارکت خواهند کرد. با وجود این، لازم است مسئولیت ها به گونه ای توزیع گردد که مدیریت کار ممکن شود. بر این اساس، ساختار اجرایی تدوین دانشنامه برنامه درسی به شرح زیر خواهد بود:

۵. روش کار

تولید دانشنامه برنامه درسی طی مراحل زیر انجام می شود:

- ۱- تنظیم سازمان دانشنامه و تاسیس نهاد تولید آن.
- ۲- پیگیری برای جلب نظر حامیان و مشارکت کنندگان در تولید و انتشار.
- ۳- تهیه مدخل های قابل پیگیری برای تولید دانشنامه.
 - بازنگری تجربه جهانی.
 - استفاده از تجارب ایرانی.
- ۴- کسب نظر از متخصصان حوزه مطالعات برنامه درسی و نهایی کردن مدخل ها.
- ۵- انتشار درخواست همکاری از متخصصان حوزه تعلیم و تربیت و ثبت نام از متقاضیان تالیف (ترجمه) در مداخل موردنظر.
- ۶- سازماندهی همکاران و راهنمایی آن ها برای نگارش.
- ۷- دریافت مقاله ها بر اساس چهارچوب موردنظر.
- ۸- داوری و ویراستاری علمی و ادبی مقاله های دریافت شده.
- ۹- آماده سازی برای انتشار و چاپ و انتشار.
- ۱۰- توزیع، بازنگری و اصلاح و تولید مجدد.

۶. مدخل های اساسی

عمده ترین موضوعاتی که پس از بررسی نه اثر عمده حوزه مطالعات برنامه درسی (لوی، ۱۹۹۰؛ جکسون، ۱۹۹۲؛ مارش، ۲۰۰۴؛ پای نار، ۲۰۰۳؛ اورنشتاین و دیگران، ۲۰۰۳؛ مک نیل، ۲۰۰۶؛ وایلز، ۲۰۰۵؛ موریسون، ۱۹۹۳؛ و اولیوا، ۲۰۰۵) شناسایی و به عنوان مدخل های اصلی پیشنهاد می شوند، عبارتند از:

- ۱- چهارچوب مفهومی و مولفه های برنامه درسی.
- ۲- پژوهش برنامه درسی.
- ۳- برداشت ها و دیدگاه های برنامه درسی.
- ۴- فرایندهای برنامه درسی.
- ۵- رویکردها و روش های برنامه درسی.
- ۶- برنامه درسی و آموزش.
- ۷- مدیریت برنامه درسی.
- ۸- عوامل موثر بر برنامه درسی.
- ۹- مخاطبان اصلی و دست اندرکاران برنامه درسی.
- ۱۰- زمینه ها و حوزه های مطالعاتی خاص.
- ۱۱- دانستی های اساسی مرتبط با حوزه برنامه درسی.
- ۱۲- مسائل اساسی و گرایش های معاصر.

۷. زمان بندی

دوره زمانی تولید دانشنامه برنامه درسی پنج سال خواهد بود، اما انتشار به صورت گام به گام بر اساس مجلدات صورت می گیرد. برنامه زمان بندی به شرح زیر پیش بینی می شود:

۱۳۸۶-۱۳۸۷	- تاسیس نهاد دانشنامه و فعالیت های پایه و سازماندهی
۱۳۸۸	- انتشار جلد اول
۱۳۸۹	- انتشار جلد دوم
۱۳۹۰	- انتشار جلد سوم

دوره بازنگری دانشنامه پنج ساله پیش بینی می شود و زمان آن از انتشار آخرین مجلد محاسبه خواهد شد.

۸. بودجه

برای تولید دانشنامه برنامه درسی حداقل یکصد و پنجاه میلیون تومان بودجه مورد نیاز است که از طرق

زیر تأمین خواهد شد:

- حمایت نهادها و موسسات دولتی (بخصوص آموزشی).
- مشارکت نهادها و موسسات خصوصی.
- کمک نهادها و موسسات و اشخاص خیر.
- مشارکت اعضای انجمن مطالعات برنامه درسی.

ویراست اول

۲۰ خرداد ۱۳۸۶

انجمن مطالعات برنامه درسی ایران
I.C.S.A